

Vergaderjaar 2021–2022

17 050

Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies

Nr. 600

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 oktober 2021

Hierbij bied ik uw Kamer de door het Openbaar Ministerie (hierna: OM) opgestelde Fraudemonitor over de jaren 2019 en 2020 aan¹. In deze Fraudemonitor is door middel van cijfers en tevens geïllustreerd met concrete zaken een beeld gegeven van de strafrechtelijke prestaties in de bestrijding van fraude, waarbij de overheid of burgers en bedrijven slachtoffer werden. Daarbij wordt ook de in- en uitstroom van zaken in voornoemde jaren toegelicht, inclusief de afdoeningsvormen door het OM of de rechter, alsook het type zaken. Het betreft de vierde editie van de OM Fraudemonitor, die door het OM wordt opgesteld.

Horizontale fraude is sinds 2019 geen onderdeel meer van de Veiligheidsagenda. Dat houdt in dat er geen minimumafspraken meer gelden voor het aantal aan te leveren verdachten door de politie aan het OM. Het OM en de politie hebben afgesproken dat zij zich samen blijven inspannen om het in 2018 gerealiseerde niveau te handhaven en waar mogelijk te verbeteren. Uit deze monitor blijkt dat deze afspraak gestand is gedaan, aangezien het aantal parketnummers vanaf 2018 zelfs is toegenomen.

Tabel 1: instroom aantallen verdachten van horizontale fraude bij OM geregistreerd

Jaar	2017	2018	2019	2020
Aantal parketnummers	3.256	3.262	4.355	4.136

Het jaar 2020 is uitzonderlijk te noemen vanwege de coronacrisis. Dit heeft ook impact gehad op de gevraagde inzet van het OM en de voortgang van opsporingsonderzoeken en strafzittingen. Zo heeft het OM zich met andere opsporingsdiensten en de politie ingezet om nieuwe fraudevormen op te sporen, zoals fraude met mondkapjes, corona(snel)testen en

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

testcertificaten. De coronacrisis heeft ook geleid tot een forse toename van gedigitaliseerde vormen van fraude, zoals vriend-in-noodfraude, spoofing en nepwebshops. Het OM heeft de aanpak van fraude met betaalproducten (spoofing, phishing etc.) in 2019 en 2020 ruim weten te verdubbelen. Identiteitsfraude, met name online misbruik van persoonsgegevens en «vriend-in-nood-fraude», nam toe met 50 procent. Strafzaken in online handelsfraude stegen in twee jaar met ruim 20 procent.

Vanwege de vlucht die digitale vormen van horizontale fraude heeft genomen, heb ik het OM verzocht om daar ook in 2022 de nodige inzet op te plegen. Hierbij geldt wel als kanttekening dat effectieve fraudebestrijding begint met het voorkomen ervan. Om deze reden heb ik mede namens de Minister van Financiën en Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat toegezegd om tezamen met de Nederlandse Vereniging van Banken, de Betaalvereniging Nederland en de Vereniging van telecomaanbieders (COIN), ter aanvulling van het al reeds ingezette beleid op online fraude, samen te werken in gerichte acties en de integrale aanpak effectief vorm te geven.² Over de ontwikkeling van een aanpak informeer ik uw Kamer separaat.

In elke Fraudemonitor wordt ook aandacht besteed aan de bestrijding van verticale fraude. Dit is fraude waarbij de overheid schade wordt toegebracht, bijvoorbeeld door misbruik van regelingen. Voor de bestrijding van verticale fraude zijn de betreffende vakministers primair verantwoordelijk. Voor alle toezichthouders geldt dat zij steeds meer risico gestuurd toezicht houden. Het OM werkt samen met de FIOD, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en Inspectie Leefomgeving en Transport om verticale fraude effectief aan te pakken. De coronacrisis heeft ook impact gehad op de in- en uitstroom van verticale fraudezaken. De instroom in 2020 was hierdoor minder in vergelijking met 2019. Er zijn minder zaken door de rechter afgedaan, omdat een beperkter aantal strafzittingen plaatsvond.

Het OM zal ook de komende periode de strafrechtelijke resultaten op het terrein van de fraudebestrijding monitoren. Dit draagt bij aan het inzichtelijk maken waarop het strafrecht is ingezet en welke ontwikkelingen er zijn die van belang zijn voor de fraudebestrijding.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

² Kamerstuk 29 911, nr. 314.